

διδάσκαλον τῶν παρωχημένων γενεῶν, τῶν γενεῶν ἐκείνων, αἵτινες ὡς ἡμεῖς, ἔλαβον τοῦλάχιστον τὴν τιμὴν νὰ λυπηθῶσι διὰ τὰς ἐλευθερίας ταύτας, ἃς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατηρήσωσιν. Ἄς ἀναγνώσωμεν μετὰ συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ τὰ διάφορα ταῦτα τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἷς ἀναζῇ τὸ παρελθὸν λαοῦ ἔχοντος τὴν εὐφυΐαν ἴσην πρὸς τὸ σέβας πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἄς ἀναγνώσωμεν αὐτὰ καὶ τότε θέλομεν ἐννοήσῃ πῶς ὁ Πλάτων εἶχε τὸν Ἀριστοφάνην ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του. Ἡμέραν τινὰ τυραννίσκος τῆς Σικελίας ἠρώτησεν αὐτὸν τί ἔπρεπε νὰ παραλάβῃ ἐκ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ συντάγματος· ὁ δὲ φιλόσοφος ἔστειλεν αὐτῷ τὰς κωμωδίας τοῦ Ἀριστοφάνους. Μέγα τοῦτο μάθημα ἐλευθερίας. Ἄν ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἀριστοφάνους δὲν εἴναι πλέον δι' ἡμᾶς, προσπαθήσωμεν νὰ λάβωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὰ πτερόεντα ἐκεῖνα ἔπη, τὰ πόσῃ χάριν ἔχοντα, τὴν ἀττικὴν ἐκείνην γλῶσσαν, ἥτις ὑπονοεῖ πᾶν ὅτι δὲν πρέπει νὰ λεχθῇ, ἵνα μὴ ὑποπέσῃ εἰς καταγγελίαν τὴν εἰρωνεῖαν ἐκείνην, ἥτις δὲν φείδεται οὐδενὸς ἀνουπίου, χαμερποῦς ἢ ἀνηθίκου, τὴν γενναιότητα ἐκείνην, ἥτις κτυπᾷ πάντα τὰ κακά, εἴτε προέρχονται ἐκ τῶν ἄνω εἴτε ἐκ τῶν κάτω, ἐκ τοῦ λαοῦ ἢ ἐκ τῶν ὀδηγούντων αὐτόν.

Ἀναγινώσκοντες πάλιν τὰς παραβάσεις ἐκεῖνας, παρατηροῦμεν ὅτι τὰ ἐντελέστερα ἄρθρα δὲν πρέπει νὰ περιέχωσι πλέον τῶν 200 γραμμῶν· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἡμέτερον ὑπερέβη τὸν σεβάσμιον τοῦτον ἀριθμόν, ὑπενθυμίζει τοῦτο ἡμῖν, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ παύσωμεν ἐνταῦθα τὴν μικρὰν ταύτην μελέτην περὶ πολιτικῆς καὶ φιλολογικῆς ἀρχαιολογίας.

Γ. Ι. Δουροῦτης.

LAURA BRIDGMAN

Ἐν τῶν δυσχερεστάτων προβλημάτων τῆς Ψυχολογίας εἶνε ἡ διευκρίνισις τῆς ἀντιλήψεως τοῦ χώρου. Δύο θεωρίαι ἴστανται ἀντιμέτωποι, ἡ ἐκ τῆς βαθμιαίας πείρας τοῦ ἀτόμου ἐξαρτῶσα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀντιλήψεως ταύτης (genetisch) καὶ ἡ ἑτέρα, ἡ παραδεχομένη αὐτὴν ὡς ψυχολογικὸν προϊόν διὰ συνδυασμοῦ ἐσωτερικῶν αἰσθημάτων (nativistisch).

Τὴν μελέτην τῆς ἐνεστώσης θέσεως τοῦ ζητήματος, μετὰ τὰς ἐργασίας τῶν θιασωτῶν τῆς δευτέρας θεωρίας Stumpf καὶ Nering, καὶ τὰς τοῦ Preger, Cornelius, Rachlmann, Herbert Spencer καὶ Wundt εἰς εὐθετώτερον χρόνον ἀναβάλλων, ἐνταῦθα θέλω μνημονεύσῃ παρατηρήσεις τινὰς γενομένας πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ἀνωτέρω προβλήματος καὶ

έχούσας τὸ προσὸν νὰ ὤσιν ἀπὲλλαγμέναι τῆς ξηρότητος ἐκείνης, ἥτις συνήθως συμπαρομαρτεῖ εἰς τοιαύτας πειραματικὰς ἐργασίας.

Ὁ ὑπὸ τοῦ ἁγγλοῦ ὀφθαλμολόγου W. Cheselden ἰαθαῖς ἐκ γενετῆς τυφλὸς δὲν εἶχε τὴν ἐλαχίστην περὶ ἀποστάσεως ἰδέαν, ἐφαντάζετο δὲ ὅτι τ' ἀντικείμενα, ἅτινα ἔβλεπε, ἔψαυον τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, ὅπως ὅσα ἡσθάνετο διὰ τῆς ἀφῆς τὸ δέρμα του. Πράγματα τινὰ ἐφάνινοντο εἰς τὸ βλέμμα του τόσο ἐνάρεστα ὅπως τὰ μαλακά, λεῖα καὶ κανονικὸν σχῆμα ἔχοντα ἀντικείμενα εἰς τὴν χεῖρά του· κατ' ἀρχὰς οὐδὲν σχῆμα ἠδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ, οὐδὲ νὰ διακρίνῃ ἐν τοῦ ἄλλου. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐνέμιζε τὰς εἰκόνας ὡς χρωματιστὰς ἐπιφανείας. Μολονότι δ' ἐγίνωκεν ὅτι τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ εὕρισκετο μόνον ἐν μέρος τῆς οἰκίας ἀπετέλει, ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ οἰκία ἦτο μεγαλειτέρα τοῦ δωματίου. Δὲν ἀντελαμβάνετο λοιπὸν οὔτε τῆς ἀποστάσεως, οὔτε τοῦ σχήματος, οὔτε τοῦ μεγέθους τῶν ἀντικειμένων.

Ἄλλος ἐκ γενετῆς τυφλὸς ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ ἱατροῦ Franz τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν ἰαθεῖς (ὁ ἄλλος ἦτο ἀνιάτως βεδλαμμένος), εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγχείρισιν εἶδε φωτεινὴν ἐπιφάνειαν, ἐν ᾗ τὰ πάντα συνεφύροντο ἄχρσα, ἀμβλέα καὶ ἐν κινήσει, συγχρόνως δὲ ἡσθάνθη καὶ δριμύ ἄλγος. Κατὰ τὸ δεῦτερον ἄνοιγμα τοῦ αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ, μετὰ δύο ἡμέρας, εἶδε πολλοὺς ὑδατίνους κύκλους, οἱ ὅποιοι ἐκινουῦντο ἢ ἔμενον ἀκίνητοι κατὰ τὴν ἐκάστοτε διεύθυνσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὰ σφαιρικὰ ἐκεῖνα σχήματα ἐγένοντο κατὰ μικρὸν διαφανέστερα, μετὰ δύο δ' ἐβδομάδας ἐξηφανίσθησαν ὁλοσχερῶς. Ὅτε δ' ἀπέκτησε τὴν ἱκανότητα τοῦ βλέπειν, τόσο ἐγγὺς ἐφαίνοντο αὐτῷ τ' ἀντικείμενα, μολονότι εὕρισκοντο ἄρκετὰ μακράν, ὥστε ἐφοβεῖτο μὴ συγκρουσθῇ πρὸς αὐτά. Τὰ πάντα ἔβλεπεν ἐπίπεδα, τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον λεῖον· τὴν σφαῖραν ἐξελάμβανε ὡς δίσκον.

Ἄλλ' εἰς σπουδαιοτάτας ψυχολογικὰς καὶ φυσιολογικὰς παρατηρήσεις ἔδωκεν ἀφορμὴν ἰδίως ἡ Λάουρα Βρίδζμαν, ἡ ἀτυχεστάτη ἀλλὰ περιώνυμος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ γενομένη ἀμερικανίς, ἡ συγχρόνως τῆς ὁράσεως τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὁσφρήσεως ἐστέρημένη καὶ διὰ τῆς ἀφῆς ἐκπληκτικῶς τὰς ἐλλειπούσας αἰσθήσεις ἀντικαταστήσασα.

«Ἐν τινὶ χωρίῳ τῶν ὁρέων, γράφει ὁ τὴν Λάουραν περισυναγαγὼν καὶ τῆς ἀνατροφῆς αὐτῆς ἐπιμεληθεὶς ἱατρὸς Nowe, εὖρον μικρὰν κκορασίδα, ἐξαέτιδα, ζωηροτάτην, ἐντελῶς τυφλὴν καὶ κωφὴν· τόσο δὲ πρᾶσθενή εἶχε καὶ τὴν ὁσφρησίν, ὥστε ἐντελῶς διαφέρουσα κατὰ τοῦτο τῶν ἄλλων κωφαλάλων διαρκῶς τὰ πάντα ὁσφραινομένων, οὐδὲ τὴν τροφήν οὐτῆς ἠδύνατο νὰ ὁσφρανθῇ. Τὰς αἰσθήσεις ταύτας εἶχεν ἀπολέσῃ μετὰ ὀδυνήν νόσον, ἐν βρεφικῇ ἡλικίᾳ, οὐδ' ἐνεθυμεῖτο ὅτι εἶχε ποτε αὐτάς».

Ὁ Nowe ἐξέλεξε κατ' ἀρχὰς βραχείας μονοσυλλάβους λέξεις. Ἐ-
 θηκε ἐνώπιον αὐτῆς ἐπὶ τραπέζης μίαν γραφίδα (pen) καὶ μίαν καρ-
 φίδα (pin) ὠδηγήσας δὲ τὴν χεῖρα αὐτῆς νὰ ψάψῃ ἐπιμελῶς τοὺς δα-
 κτύλους τῆς μιᾶς χειρὸς του, ἐτοποθέτησεν αὐτὰς εἰς τὰς τρεῖς ὑπὸ τοῦ
 ἀλφαβήτου τῶν κωφαλάλων ὀριζομένας θέσεις καὶ ἀντιστοιχοῦσας εἰς
 τὰ γράμματα pen· εἶτα ὠδήγησε τὴν χεῖρά της νὰ τὰ ψάψῃ αὐτὰ ἐπα-
 νειλημμένως, μέχρις οὗ δυνήθῃ νὰ συνείρῃ τὰ σχήματα ἐκεῖνα ἐν τῷ
 πνεύματί της. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ διὰ τὴν καρφίδα, ἐπανελάβε δὲ εἰκο-
 σάκις τὴν ἀσκησιν. Ἐν τέλει ἡ Λάουρα ἐνόησεν ὅτι τὰ σημεῖα ἦσαν
 περίπλοκα, ὅτι τὸ μεσαῖον σημεῖον μιᾶς τῶν λέξεων, τουτέστι τὸ e
 ἦτο διάφορον τοῦ μεσαίου σημείου τῆς ἐτέρας λέξεως, τουτέστι τοῦ i.
 Τοῦτο ἐπανελήφθη ἑκατοντάκις, μέχρις οὗ ἐν τῷ πνεύματι αὐτῆς στερ-
 ρὸς ἀπετελέσθῃ συνειρμὸς τοῦ ἐκ τριῶν σημείων συνισταμένου σημείου,
 τοῦ διὰ τῶν τριῶν θέσεων τῶν δακτύλων ἐκφραζομένου καὶ αὐτοῦ τού-
 του τοῦ ἀντικειμένου· ἐν τέλει δὲ ὁσάκις ὁ Nowe ἔθετε παρὰ τοὺς
 δακτύλους της τὴν γραφίδα ἡ Λάουρα ἔκαμνεν αὐθορμήτως τὴν περί-
 πλοκον σχηματοποιεῖαν, ὁσάκις δὲ ἔκαμνεν αὐτὸς διὰ τῶν δακτύλων του
 τὸ σημεῖον, ἐκείνη ἐλάμβανεν ἐν θριάμβῳ τὴν γραφίδα ὡς θέλουσα νὰ
 σημάνῃ : «Αὐτὸ ζῆτεῖς».

Ἀφ' οὗ ἔμαθεν ὅτι τὸ σημεῖον τῶν δύο ἐκείνων ἀντικειμένων, τῆς
 καρφίδος (pin) καὶ τῆς γραφίδος (pen) ἀπετελεῖτο ἐκ τριῶν σημείων,
 ἐνόησεν ὅτι ὅπως μάθῃ τὰ ὀνόματα ἄλλων ἀντικειμένων ἔπρεπε νὰ
 μάθῃ νέα σημεῖα. Οὕτω ἔμαθε βαθμηδὸν νὰ διακρίνῃ τὰ 26 γράμματα
 τοῦ ἀλφαβήτου τῶν κωφαλάλων καὶ τὸν τρόπον τῆς διατάξεως αὐτῶν
 πρὸς ἑκφρασιν διαφόρων ἀντικειμένων, οἷα μαχαίριον, περόνιον, κοχλιά-
 ριον, κλωστή καὶ καθεξῆς. Προσέτι ἔμαθε τὰ ὀνόματα τῶν δέκα ἀριθ-
 μῶν ἢ τῶν δακτύλων, τὴν στίξιν καὶ τὰ ἐπιφωνηματικὸν καὶ ἐρωτημα-
 τικόν, ἐν ὅλῳ 46 σημεῖα. Διὰ τούτων ἠδύνατο νὰ ἐκφράζῃ τὸ ὄνομα
 ἐκάστου πράγματος, πᾶσαν ἰδέαν καὶ οἷονδῆποτε εἶδος διανοήματος ἢ
 συναισθήματος. Κατενόει τὴν σημασίαν τῆς σχηματοποιίας ἐκείνης,
 ἐδείκνυε δὲ ζῆλον ἀκαταπόνητον περὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς. Ἐλάμβανεν
 ὅ,τι προσέπιπτεν εἰς τὴν ἀφὴν αὐτῆς καὶ ἠρώτα διὰ τῶν χειρῶν της
 διὰ ποίου σημείου ἔπρεπε νὰ ἐκφράσῃ τὸ ὄνομά του. Ὅτε δ' ἐμάνθανεν
 αὐτό, ἠκτινοβόλει ἐξ ἀγαλλιάσεως.

ἌΜοι ἐφαίνετο ἐνίοτε, γράφει ὁ Nowe, ὅτι ἦτο ἔρημον ὃν ἐγκατα-
 ῆλειμμένον ἐντὸς βαθείας μαύρης καὶ σιγηλῆς τάφρου καὶ ὅτι ἔρριπτον
 σχοινίον πρὸς αὐτὴν καὶ τὸ ἐκίνουν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἠδύνατο νὰ τὸ
 εὔρῃ, νὰ τὸ ἀρπάσῃ μὲ τὰς χεῖράς της, ν' ἀναρτηθῇ ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀναβί-

»βασθῇ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο πράγματι· αὐθορμήτως καὶ ἀσυνειδήτως »συνετέλει εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς».

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ Λάουρα μετεχειρίζετο τὰς λέξεις ἐν τῇ γενικωτάτῃ αὐτῶν σημασίᾳ. Τὰ ῥήματα ἄνευ διακρίσεως χρόνου καὶ ἐγκλίσεως· κατεσκεύαζε δὲ τὴν φράσιν προτάσσουσα πάντοτε τὴν κυρίαν ἰδέαν· ἂν ἐζήτει ψωμί ἐξέφραζε διὰ τῆς δακτυλογίας της: «Ψωμί, δώσῃ, Λάουρα»· ἂν ἐζήτει νερόν «Νερόν, πιῇ Λάουρα». Διὰ τῆς ἀσυνειδήτου ταύτης λογικῆς, τῆς ῥυθμιζούσης τὴν γλῶσσαν, ἐσχημάτιζεν ὁμαλῶς πάσας τὰς λέξεις πρὸς μέγα σκάνδαλον τῆς διδασκαλίας της, καὶ ἔθετεν ἀναλλοιώτως τὸ ἐπίθετον μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐν ᾧ ἐν τῇ ἀγγλικῇ γλώσῃ, ὡς γνωστόν, συμβαίνει τὸ ἐναντίον.

Ἡ παρὰ τοῖς τυφλοῖς ἐν γένει ὀξεῖα ἀφή ἐξικνεῖτο παρ' αὐτῇ εἰς ἐξαιρετικὴν εὐαισθησίαν. Ἡ Λάουρα ἐγνώριζε τὰς ἐντὸς τοῦ τυφλοκομείου γυναῖκας. Ὅσάκις μία τις αὐτῶν διήρχετο, τοὺς διαδρόμους, ἐνόει ἐκ τῆς δονήσεως τοῦ δαπέδου ἢ τῶν παλμῶν τοῦ ἀέρος ἂν ἤρχετο πλησίον της, ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ μὴ τὴν ἀναγνωρίσῃ. Οἱ μικροὶ βραχίονές της ἐξετείνοντο, εὐθὺς δ' ὡς συνελάμβανε μίαν χεῖρα, ἢ χειρίδα, ἐν ἄκρον τῆς ἐσθῆτος, ἀνεφώνει τὸ ὄνομα τῆς συλληφθείσης... Οἱ δάκτυλοι της, ἀναπληροῦντες τοὺς ὀφθαλμούς, τὰ ὦτα καὶ τὴν ῥίνα, εὐρίσκοντο ἐν ἀκαταπαύστῳ, ἀδιαλείπτῳ κινήσει, ὡς αἱ κεραῖαι ἐντόμων τινῶν.

Ἡ ὀξύτης τῆς ἀφῆς ἔφθανε μέχρι τῆς μαντικῆς ἐκείνης δυνάμεως, ἣν παρ' ἡμῖν ἔχει ἰδίως ἡ ὄρασις· ἡ Λάουρα οὐ μόνον τοὺς τόνους τῆς γλώσσης τῶν δακτύλων ἀντελαμβάνετο εὐδιακρίτως, ἀλλ' ἐκάστη θέσις τοῦ σώματος, ἐκάστη κίνησις μέλους τινὸς ἐναῖχεν ἰδίαν ἔννοιαν δι' αὐτήν. Ἐκ τῆς διαφόρου κινήσεως τῶν μυῶν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὴν ἐλαφρὰν πίεσιν τῆς ἀγάπης, τὴν δύναμιν τῆς πεποιθήσεως, τὴν ἔντονον ἔκφρασιν τοῦ προστάγματος, τὸν κλονισμόν τῆς ἀνυπομονησίας, τὸν αἰφνίδιον σπασμὸν τῆς ὀργῆς, καὶ ἄλλας μεταβολάς, ἃς διηρμήνευε ταχέως καὶ ἀκριδῶς.

Τὰς ἀποστάσεις ὑπελόγιζεν ἀκριβέστατα. Ἀνηγείρετο ἐκ τῆς ἔδρας της καὶ ἔβαινε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν θύραν, ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, ὕψονε μετ' ἀκριθείας τὸν σύρτην. Ἄν ἐνίοτε προσέκρουε κατὰ θύρας κεκλεισμένης ἣν ἐνόμιζεν ὅτι θὰ εὕρισκεν ἀνοικτήν, δὲν ὠργίζετο, ἀλλὰ ἔζυε γελῶσα τὴν κεφαλὴν, ὡσεὶ εἶχε συναίσθησιν τῆς γελοίας θέσεως, ἐν ᾗ εὕρισκετο. Ἡ ἀδιάλειπτος κίνησις τῶν χειρῶν της παρείχεν εἰς αὐτὴν ἀκριβεστάτην γνῶσιν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὐδὲν νέον ἀντικείμενον, οὐδὲ βιβλίον κἂν ἦτο δυνατόν νὰ εὕρισκεται ἐν τοῖς δωματίοις ὅπου διέτριβε συνήθως καὶ νὰ διαφύγῃ τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς.

Ἐν ἄλλῃ ἐκθέσει τοῦ ὁ Nowe ἔγραφεν :

«Πολλάκις προσεπάθησα νὰ καθορίσω πῶς ὑπολογίζει τὴν ἀπόστασιν, τὸ μῆκος, πρὸς τοῦτο δὲ ἔθετον εἰς τὰς χεῖράς της λεῖα ἢ τραχεὰ σώματα, ἅτινα εἴλκυον πρὸς ἑαυτόν. Ἄν παραδείγματος χάριν θέσω βεῖς τὴν χεῖράν της ῥάβδον καὶ ἐλκύσω αὐτήν, λέγει ὅτι εἶνε μακρὰ ἢ βραχεῖα, ἀναλόγως τῆς ταχύτητος τῆς ἔλξεως τοῦτέστι ἀναλόγως τῆς διαρκείας τῆς ἐντυπώσεως».

Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶνε ἀξία λόγου, διότι συμφωνεῖ πρὸς τὴν παρατήρησιν τοῦ Πλάτνερ, πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Στουάрт Μίλλ καὶ ἄλλων ὅτι παρὰ τοῖς ἐκ γενετοῖς τυφλοῖς ὁ χρόνος ἐπέχει θέσιν χώρου.

Καίπερ δ' ἐστερημένη τῆς ὀπτικῆς καὶ ἀκουστικῆς αἰσθήσεως, αἰτινες εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖαι πρὸς καταμέτρησιν τοῦ χρόνου, ἡ Λάουρα Βρίδζμαν εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς εἰσόδου της εἰς τὸ φιланθρωπικὸν κατὰστημα ἠδύνατο νὰ καταμετρῇ τοῦτον ἀκριβέστατα, ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς διαδοχῆς τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν ἢ τοῦ ἤχου τῶν ὥρολογίων. Εἶχε σαφῆ ἰδέαν τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος καὶ τῆς ἐβδομάδος αὐτῆς ὥς τινος ἐνιαίου. Ὑπὲρ τῆς γνώμης τῶν διατεινομένων ὅτι ἡ ἱκανότης τῆς ἀντιλήψεως καὶ καταμετρήσεως τοῦ χρόνου εἶνε ἔμφυτος συνηγορεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Λάουρα καταμετρεῖ ἀκριβῶς τὸν χρόνον, διακρίνουσα ὁλόκληρον διάρκειαν τῆς ἡμισείας. Εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον δύναται νὰ παίξῃ ὀρθότατα ῥυθμούς, οἱοὶ οἱ ἐπόμενοι. α'.) Βραχύ, δύο χρώματα βραχύ, βραχύ. β'.) Βραχύ, βραχύ, δύο χρώματα, βραχύ. Πάντως ἔχει σαφῆ ἰδέαν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ὅπως κρούῃ τὰ δύο ὄγδοα κατὰ βούλησιν, καθόσον ἐν τῇ πρώτῃ περιστάσει εὐρίσκονται εἰς τὸν δεύτερον παλμόν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν εἰς τὸν τρίτον.

Κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτῆς εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν κατὰστημα δὲν εἶχε τὴν ἐλαχίστην περὶ θανάτου ἰδέαν. Περιέγραφε μετ' ἐκφράσεως τρόμου τὴν φρίκην, ἣν ἠσθάνθη ἐπταέτις ψαύσασα ἐν πτώμα. Ἐν τούτοις ἡ φρίκη ἐκείνη δὲν ἐπήγαζεν ἐκ τῆς σαφοῦς παραστάσεως, ἣν εἶχε περὶ πτώματος, ἀλλ' ἐκ τῶν νέων αἰσθημάτων τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἀκαμψίας τοῦ σώματος.

Ἄλλαι παρατηρήσεις τὴν ψυχολογίαν ἐνδιαφέρουσαι εἶνε αἱ ἐπόμεναι· τὰ ὄνειρα αὐτῆς ἀναπαριστῶσι τὴν κατὰ τὴν ἐγρήγορσιν κατὰστασιν της. Ὀνειρεύεται ἐν τῇ προσιδιαζούσῃ αὐτῇ γλώσσῃ, τῇ γλώσσῃ τῆς ἀφῆς· καὶ εἰς τὰ ὄνειρά της διὰ τῶν δακτύλων ὁμιλεῖ.

Εἶχε μάθῃ ὅτι ἐκ τῶν γνωστῶν αὐτῇ γυναικῶν, ἄλλαι μὲν εἶχον γλυκὺν καὶ εὐπροσήγορον χαρακτήρα, διότι ἐφέροντο πρὸς αὐτὴν φιλοφρόνως καὶ τὴν ἐθώπευον ἀκαταπαύστως, ἄλλαι δὲ ἀντίθετον ὅλως, διότι

τὴν ἀπέφευγον ἢ τὴν ἀπώθουν καὶ ἦσαν σκαιαὶ τὴν συμπεριφορὰν. Τὰς πρῶτας τούτων συνεῖρεν ἐν τῷ πνεύματι αὐτῆς μετὰ γλυκεροῦ μήλου, τὰ δὲ δευτέρας μετὰ ὀξέος· οὕτω δὲ κατώρθωσε νὰ εὖρη σημεῖον ἐκφράζον ἠθικὴν κρίσιν.

Ἡ Mrs Samson, ἡ παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος τῆς Λάουρας ἐν τῷ περὶ αὐτῆς βιβλίῳ τῆς γράφει πρὸς ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς:

«Θὰ μ' ἐρωτήσῃ τις ἴσως πῶς ἀναγινώσκετε βιβλία εἰς τὴν Λάουραν ; —Κάθημαι πρὸς τ' ἀριστερά, κρατοῦσα τὸ βιβλίον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ σχηματοποιοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς. "Ἄλλο τι δὲν πράττω. Ἐκείνη διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῆς, ἣν κινεῖ ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν δακτύλων μου, ὅχι ὅμως μὲ δύναμιν δυναμένην νὰ ἐμποδίσῃ τὰς κινήσεις αὐτῶν, συλλαβίζει ἢ μᾶλλον ἀναγινώσκει τὰς λέξεις. Δὲν φαίνεται λαμβάνουσα συνείδησιν ἐκάστου γράμματος πλειότερον ἡμῶν ὅσας ἀναγινώσκομεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν».

Ἡ Λάουρα κατώρθωσεν οὕτω νὰ μάθῃ πολλά. Ἐγένετο ἱκανὴ νὰ γράφῃ τὰς ἰδίαις αὐτῆς σκέψεις ἐν ἰδίῳ ἡμερολογίῳ, νὰ διατηρῇ ἄλλη-λογραφίαν μετὰ τῆς οἰκογενείας τῆς καὶ ἄλλων προσώπων καὶ ἐκείνη μὲν ἔγραφε διὰ μολυβδίδος, αἱ δὲ ἐπιστολαὶ αὗς ἐλάμβανε, ἡ ἦσαν γεγραμμέναι διὰ καρφίδος καὶ τότε ἀνεγίνωσκεν αὐτὰς διὰ τῆς ἀφῆς ψάφουσα τὴν ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ χάρτου ἐξοχὴν τῶν γραμμάτων, ἢ διὰ μελάνης, καὶ τότε ἀνέθετεν εἰς φίλην τῆς νὰ διερμηνεύσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἰς τὴν δακτυλογικὴν γλῶσσαν.

Οὕτω ἡδυνήθη τὸ παντέρημον ὄν νὰ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ κόσμου, νὰ γίνῃ μέλος τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἀνθρώπων, ἀφ' ἧς ἀνηλεῶς εἶχεν ἐξορίσῃ αὐτὸ ἡ ἄσπλαγχνος μοῖρα !

Ἄρ. Η. Κουρτίδης.

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Εἰς τὸ Μανιάκι, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἐκ τῶν τριακοσίων μαχητῶν, δὲν ἀπέμεινεν οὔτε ἓνας ζωντανός. Ὁ ἥλιος, προβάλλων ἀπὸ τὰς χιόνας τῶν βουνῶν, τοὺς ἐχαιρέτισεν, ὀρθίους ὄλους, ἐφώτισε τὰς λευκάς των φουστανέλλας, ἐθώπευσε τὰς μαύρας κόμας των, ἀπῆστραψεν εἰς τοὺς φλογερούς των ὀφθαλμούς, κατωπτρίσθη εἰς τὸν χάλυβα τῶν σπαθιῶν των, ἐchrύσωσε τῶν ἀρμάτων των τὰς λαβὰς. Καὶ τότε, δύνων ἐκεῖ κάτω, μέσα εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς ἀποχαιρετίζει λυπημένος, νεκρούς, σκορ-